

CRONICĂ

Expoziția „Avram Iancu - omul, eroul, legenda”, București, Banca Națională a României (2024)

În perioada 17 aprilie-17 mai 2024, Muzeul Băncii Naționale a României a organizat expoziția temporară „Avram Iancu - Omul, Eroul, Legenda” cu prilejul aniversării a 200 de ani de la nașterea „Crăișorului munților”. Avram Iancu a fost figura emblematică a Revoluției de la 1848-1849, fiind cunoscut pentru curajul, ambiția și determinarea cu care a organizat și condus trupele de lăncieri moți în confruntările cu armata revoluționară maghiară.

Expoziția a fost organizată în parteneriat cu Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I”, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, Serviciul Județean Alba al Arhivelor Naționale ale României și Biblioteca Centrală Universitară

„Lucian Blaga” Cluj-Napoca. Piesele prezentate în cadrul expoziției sunt emblematice pentru istoria modernă a Transilvaniei deoarece au aparținut oamenilor care au luptat pentru emanciparea națiunii române și accesarea acesteia alături de celelalte națiuni conlocuitoare.

Artefactele principale expuse sunt cele care au aparținut sau care îl înfățișază pe Avram Iancu, în perioada revoluției, dar și după încheierea acesteia. Din colecția Muzeului Național al Unirii Alba Iulia au fost prezente două piese vestimentare care au aparținut „Crăișorului munților”, și anume, haina confecționată din lână (*sarica*), intrată în colecția muzeului albaulian în 1929 și brâul din piele (*chimirul*), frumos decorat. Totodată, alături de piesele vestimentare, au fost expuse fluierele cu care Avram Iancu își cânta doinele de jale în lungile sale peregrinări prin Ardeal, precum și pipa din lemn a acestuia.

Publicul a avut posibilitatea de a admira portretul consacrat al lui Avram Iancu, realizat de Barbu Iscovescu în anul 1848, portret care ni-l înfățișează pe Iancu în ținuta albă, moțească, purtând chimir și căciulă din blană de oaie. Un alt portret, realizat la 1885 de către pictorul Mișu Popp, îl întruchiează pe „Crăișor” îmbrăcat într-o uniformă militară de husar, decorată cu fireturi de culoare neagră și nasturi aurii. Alături de această pictură, au stat documente olografe unice, aparținând tot lui Avram Iancu.

Pe lângă scrisori, cel mai important document expus a fost *Testamentul*, redactat de Iancu în 20 decembrie 1850, și care se intitula „Ultima mea voință”. Așezat în plan central în cadrul expoziției, *Testamentul* oglindește dezamăgirea care îl încerca pe Avram Iancu după încheierea revoluției și consemna dorința acestuia ca averea lui să rămână națiunii române, pentru înființarea unei „academii de drepturi”.

În afara obiectelor care au aparținut lui Avram Iancu, în expoziție s-au regăsit piese și arme care au aparținut tribunilor săi. Dintre acestea, menționăm tunul „Decebal”, care a aparținut armatei moșilor la 1848, sabia tribunului Nicolae Solomon și pistolul tribunului Ioan Buteanu (ambele piese din colecția Muzeului Național al Unirii Alba Iulia). Pe lângă armele menționate anterior, au mai fost expuse câteva puști, pistoale și săbii din timpul revoluției de la 1848-1849 din Transilvania. O altă lucrare realizată de pictorul Barbu Iscovescu, prezentată în cadrul expoziției, a fost tabloul care îl întruchiează pe Simeon Balint, acest portret fiind contemporan cu cel al lui Avram Iancu.

Au fost prezentate, în premieră, emisiunile monetare din 1922 și 1933, coli cu bancnote, descompuneri de culoare și clișee topografice, pe care a fost

reprezentat portretul „Crăișorului munților”. Cu ocazia aniversării celor 200 de ani de la nașterea lui Avram Iancu, Banca Națională a României a emis trei monede jubiliare în valoare de 1 leu (realizată din tombac cuprat), 10 lei (realizată din argint) și 500 de lei (realizată din aur). Emisiunile monetare aniversare, destinate colecționării, au pe avers chipul lui Avram Iancu, după cunoscuta pictură a lui Barbu Iscovescu, cu înscrisurile „AVRAM IANCU” și „1824-1872”, iar pe revers se regăsește o imagine stilizată a casei de la Vidra de Sus alături de valoarea numerică a monedei și de inscripția „ROMÂNIA”.

Expoziția a fost vernisată într-un cadru festiv, în data de 17 aprilie 2024, în prezența Guvernatorului Băncii Naționale a României, domnul Mugur Isărescu, a Președintelui Academiei Române, domnul Academician Ioan-Aurel Pop și a altor persoane oficiale. Vernisajul a debutat cu un discurs rostit de către Guvernatorul BNR, după care, domnul Academician Ioan-Aurel Pop a evocat personalitatea istorică a lui Avram Iancu, subliniind faptele și activitatea neobosită a acestui erou moș, care s-a abandonat binelui națiunii române. După momentele festive, invitații s-au deplasat în sala unde erau expuse artefactele, pentru a le admira. Programul s-a încheiat cu un concert vocal, susținut de Grupul Psaltic „Tronos” al Catedralei Patriarhale, care au încântat audiența cu un recital de cântece patriotice românești.

Aniversarea celor 200 de ani de la nașterea lui Avram Iancu, omul care a contribuit la organizarea și desfășurarea revoluției românilor din Transilvania, a fost contextul cel mai potrivit pentru realizarea expoziției „Avram Iancu - Omul, Eroul, Legenda” deoarece a întrunit într-un singur loc obiecte aparținând „Crăișorului” și colaboratorilor săi din timpul Revoluției de la 1848-1849. Punerea în valoare a exponatelor, cadrul în care acestea au fost expuse și modalitatea în care s-a desfășurat vernisajul au oferit acestei expoziții noblețea, eleganța și, imperios necesar, cinstea și recunoștința acordată omului în amintirea căruia s-a realizat: Avram Iancu.

Pentru faptele sale, Avram Iancu a rămas în memoria colectivă a românilor ca fiind cel care s-a sacrificat pe sine pentru ca națiunea română să se bucure de drepturi și de libertate. Denumirea expoziției a încercat să sublinieze cele trei avataruri ale lui Avram Iancu: **Omul**, cu frământări și suferințe; **Eroul**, pentru faptele sale nobile și **Legenda**, pentru că a rămas viu în memoria contemporanilor.

ȘTEFAN BORZA